

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2878. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2878.

NO. 219. — ŠTEV. 219. NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 17, 1924. — SREDA, 17. SEPTEMBRA 1924. VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

ODPRAVLJENJE VSEH VOJNIH VZROKOV

Francozi zahtevajo, naj odpravi Liga narodov vse vzroke vojne. — V Ženevi je bila predložena formula amandiranja dogovora glede Lige in sicer tako, da ne bo nobenega izgovora za vojne. — Dogovor glede prisilne arbitracije skoro dejanski sklenjen.

Poroča Arno Dosch - Fleuret.

Ženeva, Švica, 16. septembra. — Prisilna arbitracija za vse mogoče mednarodne spore je vodilni princip arbitracijskega dogovora, o katerem sklepajo delegati na zborovanju Lige narodov. Prisilni sprejem sankcij, da se s silo izvede sprejem odločitve razsodnikov spremlja vodilni princip.

Dogovor je v splošnem obrisu dovršen. Francozi in Angleži so se v principu dogovorili, in češoslovaški minister Beneš, ki sestavlja dokument, bo najbrž že danes prečital osnutek.

Ni še določeno, kaj bo vseboval ta dogovor. Princip bojkota je bil sprejet, a podpiranje blokade je še vedno kočljiva zadeva, ker dviga vprašanje aktivne vojaške pomoči v možni vojni, pa treh mesecih pogodjenega miru.

Soglasno s francosko formulo je ta člen izbrisan, ker določa, da je v vsakem spornem vprašanju arbitracija prisilna in obvezna.

Šest in trideseti člen statuta, ki ustvarja mednarodno razsodišče in katerega je smatral angleški ministrski predsednik MacDonald nejasnim, bo tudi izpremenjen glede besedila. Po zahtevi Angležev bo vsebovalo to besedilo jasno definicijo pravice zaplenjenja na visokem morju, kadar se bo izvedlo razsodbe mednarodnega sodišča.

Francozi so predložili formulo, da se odstrani vsak možni vzrok vojne kot obstaja sedaj v dogovoru glede Lige narodov. Namen tega predloga je zamašiti vse izhode, ki bi omogočali vojno. V ta namen se je predlagalo, naj se klavzulo v dvanajstem členu dogovora, vsled katere je mogoče narodom iti v vojno po treh mesecih po arbitraciji, enostavno izbrise.

Vojna bo prepovedana vsem, ki bodo podpisali dogovor. Če bi kak narod kršil dogovor, bi bil izpostavljen bojkotu in drugim sankcijam, ki pa niso še določene.

Dogovor, kot se je razvil, je angleško-francoski kompromis. Glasovati bo treba o njem najprvo v komitejih in pozneje v plenarni zbornici Lige. Razoroženje bo inkorporirano v dogovor do naslednjega obsega: — Angleži bodo sprejeli razoroženje kot ga bo določila posebna konferenca, katero bo sklicala Liga narodov.

S podpisanjem sedanjega dogovora bodo prizadete stranke prisiljene udeležiti se te razoroževalne konference ter se pokoriti njenim sklepom.

London, Anglija, 16. septembra. — Vsled oficijelnih povelj iz Londona je lord Parmoor umaknil svoj poskusni dogovor, — naj se stavi angleško mornarico na razpolago Ligi narodov, da s silo izvede sankcije proti napadalcu, ki se noče pokoriti sklepom mednarodnega razsodišča.

Lord Parmoor je šel v prvih štadijih svojih pogajanj dalje kot je moglo odobravati angleško javno mnenje in ko je postalo jasno, do bi bilo angleško brodovje stavljeno na razpolago Ligi narodov, sta izvedla admiraliteta in zunanji urad velik pritisk, kar je imelo za posledico odločno povelja na lorda Parmoorja, naj se umakne s stališča, katero je zavzel.

Glasi se, da je bilo stališče Združenih držav odločilni faktor pri ustvarjenju splošnega angleškega odpora proti temu, da prevzame angleško brodovje službo policista na visokem morju, v službi Lige narodov.

Japonski zastopnik, baron Išii, agitira v Ženevi za to, naj skliče razoroževalno konferenco Liga narodov, ne pa Združene države.

V spomenici, ki je krožila med delegacijami in koje sestavitelj je baje Išii, se je glasilo, da naj skliče razoroževalno konferenco Liga narodov, kajti če bi jo sklicale Združene države, bi Japonska najbrž ne mogla sprejeti povabila.

FRANCIJA JE VEČ EKSPORTIRALA KOT PA IMPORTIRALA.

Pariz, Francija, 16. septembra. Francija je v prvih osmih mesecih tega leta importirala za 26.044.572.000 frankov blaga, eksportirala ga je pa za 27.263.159.000 frankov.

POŽAR V PETROLEJSKIH VRELICIH.

Baku, Azerbejdžan, 16. sept. — Vsled električnega kratkega stika se je unelo v tukajšnji bližini petinšestdeset petrolejskih vrelcev. Škoda cenijo na več milijonov zlatih rubljev. Samo en vrelce je dal zrak dan 60.000 galon petroleja.

ŠPANSKI "STRATEGIČNI" UMIK IZ MAROKA.

Tetuan, Maroko, 16. septembra. Španski vojaški diktator Primo de Rivera je odpoklical vse čete iz sprednjih postojank v Maroku. Pravi, da je to storil iz strateških ozirov.

ODNOŠAJI MED MADŽARSKO IN SOVJETSKO RUSIJO BODO OBNOVLJENI.

Berlin, Nemčija, 16. septembra. Tukaj se že dolgo časa posvetuje ta sovjetski poslanik Krestinik in maždarski poslanik baron Kanya. Oba sta uverjena, da bodo v najkrajšem času obnovljeni diplomatski odnosi med sovjetsko Rusijo in Madžarsko.

AMERIŠKI LETALCI IN NJIHOV POVELJNIK

Slika nam kaže ameriške letalce, ki so poleteli krog sveta. Z leve na desno so: poročnik Harding, poveljnik zračne službe Združenih držav general Mason Patrick, voditelj poleta poročnik Smith ter poročniki Wade, Ogden, Arnold in Nelson.

POGLAVITNA NAČELA PROGRES. KAMPANJE

Senator La Follette bo osredotočil svoj ogenj na davke, tarif in železnice. Glavni cilj napada bo Esch-Cumminssova postavka. Garancijska klavzula je baje usodepolna za farmerje.

Washington, D. C., 16. sept. — V seriji govorov, s katerimi bo prišel v New Yorku dne 18. septembra, bo senator La Follette povdarjal tri točke, ki so v najtesnejšem stiku z gospodarskim življenjem dežele. Predmet razprav bo tarif, obdačenje in železniški problem.

V vsakem slučaju se bo obrabala teža napada proti republikanski stranki in z mogočo izjemo železniškega problema bo La Follette podpiral stališče demokratične kandidata.

Napad na tarif predstavlja revolucijo glede tega predmeta, ki se je pripetila na zapadu. Čeprav sta bila obeta sedanje tarifne postavke dva zapadnjaka, prejšnji senator McCumber iz North Dakote in kongresnik Fordney iz Michigana, ki sta oba izginila iz javnega življenja, je zapad očividno sklenil nastopiti proti odredbi, kateri se trdi, da pospešuje industriale v istočnih državah na stroške zapadnih farmerjev.

Tekom cele debate glede tarifnih pomožnih odredb pred kongresom so se zapadni farmerji, ki so se prej ogrevali za sedanji tarif, svarili iztočne republikance, da zahteva ta odredba direktno finančno pomoč za farmerje. McNary-Haugen predloga je bila vložena naprimer na temelju, da so iztočni industrijalci deležni podpore in da ni nobenega vzroka, zakaj bi se ne nudilo istih prednosti tudi zapadnim farmerjem.

Glede obdačenja nameravajo sile La Follette napasti predsednika Coolidge na mestu, ki je po njih mnenju najbolj ranljiv. Ker so se pridružili demokratom v poslanski zbornici in senatu, ko so nasprotovali načrtu Mellona, katerega je podpiral predsednik, bodo nadaljevali sedaj svoje napade na temelju, da je to zakonodaja za može z velikimi dohodki, na stroške ljudi z majhnimi dohodki.

Napadli bodo stališče Coolidge, kjer je skušal skriti davke bogatinov s povsem nemogočo trditvijo, da bo treba onim, ki imajo majhne dohodke, tem manj plačevati, če bodo bogatini plačevali manjše dohodke.

Esch-Cumminssova transportacijska postavka bo napadena z vsem orožjem, katerega imajo pripravi La Follette v svojem arsenalu. Trdilo se bo, da se je kombinacija finančnih interesov posrežila obvladati republikansko administracijo in republikanski kongres.

ENAKA MERA ZA BOGATINE IN REVEŽE

Chicago zahteva, naj se postopa z drugimi morilci, kot se je postopalo z Leopoldom in Loebom. Tudi Grant in Krausner naj ne bi bila usmrčena. Mrs. J. Franks zadovoljna s sodbo.

Chicago, Ill., 16. septembra. — Kar je prav za enega, naj bo prav tudi za drugega. — vsaj pred postavko. — si misli na stotine tisočev prebivalcev države, ki so podpisali peticijo, ki bo predložena governerju in v kateri se priporoča pomilostitve na smrt obsojenih mladotulnih, Bernarda Granta in Walter Krausnerja. Povod za to je dal pravorek v procesu proti milijonar-skim sinovom Leopoldu in Loebu, ki sta na okrut način umorila štirinajst let starega Roberta Franksa. Grant in Krausner, ki sta bila rojena v najslabšem mestnem delu Chicagoa, ki sta imela le pomanjkljivo šolsko izobrazbo, ter sta se morala od svojih mladih let naprej boriti z revščino, sta bila presenečena pri nekem vlogu, na katerem je oba presenetil policist. Ta se je vrgel na Krausnerja, in v boju, ki se je vnel, se je izpraznil revolver ter ubil policista.

Grant je star dvajset let, Krausner pa šele devetnajst. Ker pa nista milijonar-ska sinčka ter nista mogla najeti odličnega zagovornika, ki bi ju branil, in zdravniških izvedencev, ki bi oba proglasili duševno nenormalnim, sta bila po kratkem procesu spoznana krivim ter obsojena na smrt. Najvišje sodišče je takoj potrdilo obsodbo in izvršitev smrtnih obsodb je bila določena na dan 17. oktobra. Živa duša se ni brigala za usode obeh. Šele ko sta izvršila dva mladenci iste starosti zasnovan, vnaprej premišljen ter s peklenskimi zlobnostjo izvršen umor ter ušla vislicam radi debelih denarnih mošenj očetov, se je vzbudil v narodu čut za pravico in soglasno se zahteva sedaj izpremenitev smrtnih obsodb v dosmrtno ječo. Za gotovo pričakujejo, da bo governer Small upošteval prošnjo.

Mrs. Jakob Franks, mati umorjenega dečka, je izjavila, da je zadovoljna s pravorekom, ker je odločno proti smrtni kazni, brez ozira na velikost zločina.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

ter celo meddržavno trgovsko komisijo v interesu velikih železniških korporacij. Trdilo se bo, da je mizerni položaj zapadnih farmerjev posledica uveljavljanja te postavke, vsled katere so farmerji prisiljeni bogatiti železniške kompanije.

PONARJEVALCI DESET DOLARSKIH BANKOVCEV

Štirje so bili aretirani v zvezi z obsežno zaroto, koje namen je bil preplaviti istočne države s ponarejenimi desetdolarskimi bankovci. Trije so bili aretirani v Newarku. Velika naprava.

Včeraj zvečer so bili aretirani v Newarku trije dozdevni člani velike tolpe ponarejevalcev. — Agenti Tajne službe so prepričani, da so razkrili zaroto, koje namen je bil preplaviti atlantiško obal s ponarejenimi bankovci po deset dolarjev, v vrednosti več sto tisoč dolarjev. Ti bankovci so bili izdelani v Providence, R. I. in razdeljevali se jih je z nekega naslova na Mott Streetu v New Yorku.

Agenti trdijo, da so prišli nekateri teh bankovcev že v roke tihotapeev z žganjem, kojih brodovje stoji ob Atlantic Highlands, N. J. Te bankovce se je izplačalo lahkovernim angleškim in škotskim kapitanom, v zameno za importirano žganje.

Naprava, na katero bi moral biti vzprijorjen pogon v pretekli noči, je soglasno z agenti lahko izdelala vsak teden po \$700.000 ponarejenih bankovcev. Ponarejene bankovce po \$100 so prodajali za \$25 pristnega denarja.

Neki človek, o katerem se domneva, da je bil član tolpe, je bil aretiran v New Yorku. Agent tajne službe ga je odvedel v policijski glavni stan. Podrobnosti napada, vzprijorjenega na hišo na Mott Streetu niso bile še objavljene.

Aretecija treh mož, kojih vsak ima za seboj zločinski rekord, je delila več mesecev trajajoči kampanji mož tajne službe, katerim so pomagali tudi newarški detektivi. Končno se je posrečilo zaslediti vir ponarejenih bankovcev, katere so menjavali pri majhnih trgovcih v Newarku, Elizabeth, Jersey City in Trentonu.

Agent tajne službe, George Connors, ki je nastopil kot "kupec", se je dogovoril s tremi možmi, da se bo sestal z njimi v ponedeljek zvečer v Military Park v Newarku. Povedal jim je, da hoče kupiti za \$3000 ponarejenih bankovcev ter je ravno štel denar, katerega mu je dal en član tolpe, ko so družbo obkolili newarški detektivi.

Trije jetniki so Angelo de Carlo, star pet in dvajset let, Rocca Mullica, star šest in dvajset let in neki George de Zenzo.

Detektivi so izjavili, da so našli v posesti de Angela dva policijska znaka, kojih eden pa predstavlja organizacijo, ki sploh ne obstaja. Po aretaciji je rekel Connors, da je bil načrt vseh treh, da ga zgrabijo v neko koč v Orange

GROZNA NESREČA V SUBLET, WYO.

V rovu se je pripetila eksplozija ter zasula enoinosemdeset premogarjev. — Lansko leto je isti rov zahteval dvesto človeških žrtev. — Vseh trupel še niso odkopali. — Le malo je upanja, da bi bil še kdo živ. — Reševalci na delu. — Smrtonosni strupeni plini.

Kemmerer, Wyo., 16. septembra. — Strašna nesreča je zopet pojasnila usodo premogarjev, ki morajo gledati pri svojem poklicu neprestano smrti v oči in ki spadajo v razred delavcev, katere kapitalisti najnesramnejše izrabljajo.

Danes opoldne je grozna eksplozija zasula enoinosemdeset delavcev, ki so popravljali v Sublet, Wyo., rov št. 5, ki je last Kemmerer Coal Co.

Eksplozija je bila samo ena, toda tako silna, da je zasula vhod v rov. Ob poldveh popoldne reševalci še niso mogli začeti svojega dela.

Do sedmih zvečer so prinesli iz rova sedem trupel. Vsako upanje, da bi dobili koga živega, je izginilo, ker je rov prenapolnjen s smrtonosnimi strupenimi plini.

Pozno zvečer je poslala sem vlada poseben vlak s potrebnim moštvom in pripravami.

V tem rovu se je že meseca avgusta lanskega leta pripetila eksplozija, ki je zahtevala dvesto človeških žrtev.

PETNAJSTILETNA JE BILA UMORJENA

Petnajstletno deklico so našli mrtvo. Imela je derti čestilcev. Bila je neobičajno razvita za svojo starost. Šla je na sestanek in je bila umorjena.

Na St. John College posestvu, nedaleč od Kingston, N. J., so našli v grmovju truplo Sare Johnson, petnajst let stare šolske deklice iz Plainsboro, N. J. Deklica je izginila 12. avgusta. Truplo je kazalo strelno rano na levih seneli in poleg trupla je ležal list z dne 12. avgusta. Policija je stala vsled tega pred morilno skrivnostjo, koje rešitev ji bo brez dvoma povzročala velike težkoče. Ugotovljena je toliko, da je Miss Johnson umoril v noči 12. avgusta alt naslednjega jutra neki mož, s katerem je imela ljubezensko razmerje.

Okrajni detektiv David in dr. Mountains, kjer so ga baje nameravali oropati ter mu odvzeti ponarejene bankovce.

Newyorški jetnik, ki je začasn v policijskem glavnem stanu, je neki James Johnson, star sedem in trideset let, doma iz New Haven, Conn. Policija pravi, da ne ve, kje je bil aretiran.

Zvezni agenti pravijo, da so bili bankovci dobro ponarejeni in niti večerj v Bayonne, N. J. dveda so bili napravljeni iz dveh koštic sodčkov dobrega piva. Pošlov papirja, stisnjenih skupaj, s ljava je bila naslovljena na "John svilenimi nitkami v sredini."

zavni pravdnik Strieker iz Middlesex okraja sta se energično lotila iskanja morilca, o katerem se domneval, da je zvalil deklico na sestanek, da jo umori, mogoče iz ljubosumnosti, a bolj gotovo radi pretutnje deklice, da ga bo izdala. Stariši umorjene imajo 35 akrov obsegačo farmo ter žive v dobrih razmerah.

Med tremi otroci je bila Sara najstarejša. Sosedje simpatizirajo s prizadeto družino, a številni majo pomembno z glavo ter izjavljajo, da je stvar sicer obžalovanja vredna, da pa je lahko vsakdo pričakoval kaj takega. Sara je bila trmasta in neobgljiva. Duševno je bila normalno razvita, a je imela telo popolnoma razvite mlade ženske, vsled česar je imela nebroj oboževalcev.

SMRTNA KOSA.

V Brooklynu je umrl eden najstarejših slovenskih priseljenec rojak France Starin. Ves čas je bil zaposlen pri slaničarski obrti. Izmed vseh Slovencev v New Yorku je bil on prvi, ki si je ustvaril svoj lastni dom.

Naj počiva v miru! Sorodnikom izrekamo svoje iskreno sožalje.

DVESTO SODČKOV PIVA ZA PLENJENEGA.

Prohibicijski agentje so zaplenili bankovci dobro ponarejeni in niti večerj v Bayonne, N. J. dveda so bili napravljeni iz dveh koštic sodčkov dobrega piva. Pošlov papirja, stisnjenih skupaj, s ljava je bila naslovljena na "John svilenimi nitkami v sredini."

DENARNA IZPLAČILA [V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.]

Danes so naše cene slednje:

JUGOSLAVIJA:
1000 Din. — \$14.70 2000 Din. — \$29.20 5000 Din. — \$72.50
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.
Računilja na sadnje počte in izplačajo "Poštne čekovne navede".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
200 lir ..... \$ 9.90 500 lir \$23.75
300 lir ..... \$14.55 1000 lir \$46.50
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.
Računilja na sadnje počte in izplačajo Jadranska Banka v Trstu, Opotih in Zadru.
Na polizlatje, ki presegajo PETTISO DINARJEV ali pa DVATISO LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopust.
Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride pošlani denar v roka.
POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—
Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je pošlani najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
12 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Tel. Cortlandt 692.

"GLAS NARODA"

SLOVENSKE DAVKE

Owned and Published by
Slovene Publishing Company
(A Corporation)FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.**"GLAS NARODA"**
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

En leto leto volja im za Ameriko	Za New York za leto leto	\$7.00
In Kanada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za leto leto	\$7.00
Za leto leto	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelje in praznikov.

Doplat, brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnji bivališče namaka na, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2575**PROHIBICIJA IN VOLITVE**

Ljudje, ki so se niso priučili prohibiciji, se vprašujejo, kakšno vlogo bo igrala pri predsedniških volitvah.

Radovedni so, če bo prohibicijsko vprašanje kaj vplivalo na tega ali onega predsedniškega kandidata.

V vseh strankah so volilci, ki so do grla siti svinjarije ki je bila posledica Volsteadove postave.

V republikanskih, demokratskih in progresivnih vrstah je vsepolno mokrih in suhih.

Celo v La Folletovih vrstah, kjer je zbran najnaprednejši element, jih je dosti, ki verjamejo v edinole zveličavno moč vode.

La Fallette je nasprotnik vsakega hinavstva in potemtakem tudi nasprotnik prohibicije.

Pa tudi Davis in Coolidge menda vernjeta v pregovor, da voda niti v čevlju ni priporočljiva.

V platformi demokratske in republikanske stranke ni nobenih fanatičnih paragrafov glede neotlačljive in utolajljive žeje. Platformi le določata, da je postava sprejeta in da jo mora sleherni vpoštevati, dokler bo veljavna.

V splošnem je pa položaj sledeč: —

Vzhodne države so razen Maine in New Hampshire odločno proti izpremembi Volsteadove postave.

Država New York, ki je navezana na mesto New York, je mokra, da se kar cedi od nje. Izvolila je mokrega governorja in pred dvema leti tudi mokrega senatorja Istotako se je zgodilo v New Jersey.

V pennsylvanski zakonodaji so bile zavrnjene vse zakonske predloge, s katerimi je skušal prodreti governor Pinchot, ki je navdušen zagovornik vode in popa.

Vsi Pinchotovi kandidati za okrajne urade so bili pri republikanskih primarnih volitvah lansko leto zavrnjeni in pri novembarskih volitvah so pogoreli vsi suhi kandidati.

V državi Maryland je bil ponovno izvoljen z večino 40,000 governor Richie, ki je liberalce v pravem pomenu besede ter zagrozen nasprotnik Volsteada.

Pripomniti je treba, da ni imela država Maryland še nikdar dvakrat istega governorja in da je Richie dobil pri prvih volitvah samo 400 glasov večine.

Celo novoangleške države z zastarelimi patriarhalnimi nazori kot so Vermont, New Hampshire in Maine so začele uvidevati, da ni s prohibicijo vse tako lepo in gladko kot je bilo rečeno, da bo.

V Massachusetts, Rhode Island in Connecticutu dobi človek vse, kar hoče, samo da pokaže denar.

Prebivalci Srednjega Zapada so drugačnega mnenja kot so bili pred leti. V Ohio je pravo bojišče prijateljev in nasprotnikov prohibicije. Že pred uvedbo Volsteadove postave je bila uvedena državna prohibicija in zopet odpravljena.

Iowa in Indiana kjer je bila že zdavnaj prej uvedena prohibicija, sta začeli spoznavati, da vladujoče razmere ne morejo trajati dolgo.

V Illinoisu je le malo tiste prohibicije, katero je odobrilo leta 1920 ljudsko glasovanje.

V suhem Kentuckyju je bilo lansko leto izvoljenih precej mokrih kandidatov z večino 45,000 glasov.

V Michiganu je bil nominiran senator James Couzens.

Država Missouri ni bila nikdar posebno naklonjena suši, dočim sta suhi obe Dakoti.

Minnesota je najbolj pokazala svoje razpoloženje s tem, da ni izvolila v kongres očeta prohibicijske postave Andreja Volsteada.

Iz Montane poročajo, da bi večina glasovala za mokroto, če bi se vršilo tozadevno glasovanje.

Država Colorado je suha, ker v nji vsakdo dobi za denar vse, po čemur mu hrepeni srce.

Californija je suha zato, ker bi se v slučaju mokrote cene grozdju strahovito znižale.

Prebivalci Oregona in Washingtona si sami pomagajo, da žeje ne trpe.

V suhi New Mexico in Oklahomi prodajajo na vsakem vogalu močnejše pijače kot je lemonada.

V južnih državah sta vprašanji glede pijače in zamorcev tako tesno zvezani, da bo treba najprej eno rešiti, predno se bo moglo baviti z drugim.

S tem smo nakratko opisali položaj suše in mokrote v Zgodovinskih državah.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Yugoslav Bureau.)

REGISTRACIJA IN VOLITVE V ZDruž. DRŽAVAH.

Leto 1924 se označuje kot važno politično leto radi predsedniških volitev, ki se bodo vršile v novembru. Take volitve se vršijo vsaka štiri leta. Dan volitve (Election Day) je vedno prvi torek po ponedeljku meseca novembra. Tako padejo letošnje volitve na dan 4. novembra.

V istem dnevu meseca novembra se vsako drugo leto — in sicer v letih, ki nosijo sodo število — izvolijo tudi lani poslanske zbornice (House of Representatives) in tretina senatorjev. Letos bodo torej tudi kongresne volitve. V večini držav se istega dne izvolijo tudi visoki uradniki in zastopniki države in okraja (county). Tudi mestne volitve se vršijo vsa ko drugo leto; v svrhu pa, da se ločijo federalne in državne zadeve od lokalnih, se volitve mestnih in vaskih zastopnikov in funkcionarjev vršijo v letih, ki nosijo liho število.

Predno se volilec poda na volišče, bo propaganda poednih strank že dovolj poskrbela za to, da on dozna za imena kandidatov, ki jih je dotična stranka postavila. Važno pa je za vsakega volilec, zlasti za onega, ki letos prvič glasuje, da se seznani z nekaterimi važnimi pravili, po katerih se ravna ameriške volitve.

Registracija.

Prvi korak volilec, da si zagotovi svojo volilno pravico, je vpisovanje v seznam volilcev; to se zove registracija. Danes je registracija predpisana v vseh državah, razun v dveh — Arkansas in Texas, in je predpogoj za izvrševanje volilne pravice. Svaha registracije je, da se ugotovi, dali ima dotičnik zares pravico glasovati v dotičnem volilnem okraju in da se prepreči glasovanje nepoštenih volilcev v več kot enem volilnem okraju.

Glede volilne kvalifikacije ni mogoče navesti mnogo splošnih pravil, kajti konstitucija Združenih držav prepušča urejanje volilnega postopanja poednim državam.

Vse države zahtevajo, da mora volilec biti najmanj 21 let star. Ameriško državljanstvo je predpogoj v skoraj vseh državah. Izjemo tvorijo države Arizona, Indiana, Missouri in Texas, kjer tudi "deklaranti" (t. j. oni, ki imajo prvi papir) smejo biti volilci.

Nadaljni predpogoj je bivališče (residence) v dotični državi in občini. Da se sme iti na volišče, mora volilec stanovati v dotični državi vsaj gotovo dobo in vsaj nekaj časa v dotični občini. Najmanjša doba bivanja je različna in ranžira glede bivanja v državi od treh mesecev do dveh let in glede bivanja v občini od enega dne do enega leta.

V 19 državah velja še druga omejitev; zahteva se namreč od volilec, da dokaže, da zna čitati in pisati, ali vsaj le čitati. Države, ki zahtevajo oboje, so Arizona, Alabama, California, Delaware, Florida, Georgia, Louisiana, Maine, Massachusetts, New Hampshire, New York, North Carolina, Oklahoma, South Carolina in Washington. Sledeča četvorica zahteva le, da zna volilec čitati: Connecticut, Mississippi, Virginia in Wyoming.

V vseh državah ne smejo voliti osebe, obsojene radi težkega zločina, berači in blazni.

Volilec se registrira s tem, da se poda v olokal, ki je posebno označen v to svrhu, in tam odda svoje ime, starost, bivališče, dobo bivanja v državi in v volilnem okraju. V nekaterih mestih je potrebna vsakoletna registracija, dočim se v vseh in manjših naselbinah, kjer se vsi ljudje poznajo, ne zahteva pogosta registracija.

Glasovanje.

Ko pride dan volitve, se volilec poda na volišče (polls) v svojem

volilnem okraju. Kot volišča služijo razni primerno izbrani lokal, kot šole, mestna poslopja ali kateri si bodi drugi lokal. Nekje se v to svrhu zgradijo posebne lesene koče. Na volišču uradnik zapise ime in naslov volilec in ugotovi, da-li je bil pravilno registriran in dali je upravljen voliti. Ako je temu tako, se volilec izroči glasovnica (ballot) in ta jo vzame s seboj v eno izmed raznih malih koč (booth) v ozadju volišča, ki zagotavlja popolno tajnost glasovanja. Tu on označi v glasovnici, za koga glasuje. Ako pomotoma pokvari prvo glasovnico, sme dobiti drugo in celo tretjo.

Skoraj vse države rabijo sedaj takozvano avstralijsko glasovnico. Na tej so imena raznih kandidatov tiskana pod imenom in znakom stranke. Ako volilec sme glasovati za celo listo (straight ticket), on napravi znak križa v kolobarju, natiskanem na čelu kolone dotične stranke. Drugače on zabeleži ta znak poleg imen poednih kandidatov, za katere hoče glasovati.

Nato pregane glasovnico in jo izroči drugemu uradniku, ki jo vloži v skrinjico (ballot box) in zaznamuje, da je volilec oddal svoj glas.

V mnogih krajih, zlasti v velikih mestih, se rabijo volilni stroji (voting machines). Ti izgledajo približno kot kak cash-register. Imena kandidatov so natiskana na koščku papirja. Ako volilec pritisne tipke, predstavljajoče posamezne kandidate, stroj avtomatično zabeleži glas v prilog teh kandidatov. Stroj so tako izdelani, da je mogoče glasovati le za enega kandidata za isto mesto, in da se more pritisniti tipko le tedaj, ako so vrata volilne koč zaprta, kar zagotavlja volilno tajnost.

Ko se volišče zapre, se glasovnice vzamejo iz skrinjice in seštejejo. Ako gre za kandidat le dotičnega volilnega okraja, se ime izvoljenca tasoj dozna. V slučaju predsedniških volitev pa, pri katerih volilec oddaja najprej svoj glas za volilno moč (electors), ki potem kasneje izberejo predsednika in podpredsednika, treba še le čakati na volilni izid iz vse države, predno se more doznati, kak kandidat je dobil vse elektoralne glasove dotične države.

Izpred sodišča.**Nepreviden kolesar.**

Alojzij Podobnik, delavec v Ljubljani, iz Oslice doma, je dne 6. julija t. l. na Starem trgu tako neprevidno vozil s kolesom, da je podrl nekega Beltrama, ki je dobil pri padcu na vseh štirih ekstremitetah kontuzije in praske ter si strgal zgornje in spodnje hlače.

Zagovor: Vozil sem pač res precej hitro in na desni mesto na levi strani. Na desni strani sem pa vozil zato, ker je šel Beltram na levi strani. Proti mojemu pričevanju je krenil Beltram nedomna na desno, vsled česar sem se zaletel v njega.

Sodnik: "Ali ste pozvonili ob pravem času?"

Obolženec: "Zvoniv pa, zvoniv!"

Priča Beltram: "Hodil sem po levi strani. Pod Trančo sem hotel prekorčiti cesto, v tem trenutku pa me podre kolesar na tla. Pozvonil je, ko je bil kvečjemu dva koraka za menoj, tako, da sem istočasno čul njegovo znamenje in — padel. Zahtevam 250 Din. za hlače."

Obdolženec: "Toliko zahtevate, koliko so vredne? Mogoče so stare že 15 let!"

Beltram izvleče poškodovane hlače in jih pokaže sodniku, rekoč: "Takih kamarn hlače se danes niti ne dobi več!"

Sodba: 24 ur zapora, Beltramu se prizna 150 Din. odškodnine, z ostanom se zavrne na civilno pravdo pot.

Peter Zgaga

O angleškem princu v New Yorku se je že toliko pisalo in se vedno toliko piše, da človeka ušesa bole.

Ko je bil predvčeršnjim v vesele družbi na Long Islandu, so poklicali vračarico, ki mu je čitala misli.

Vračarica je vse povedala, kaj prine misli.

Bila je pa toliko galantna, da ni hotela reči, da prine ne misli dosti.

Poznal sem korajžnega fanta, ki je bil do ušes zaljubljen, poleg tega pa korajžen in samozavesten, da je bilo joj.

Zavedajoč se svoje neodvisnosti je korajžno govoril ljubici svojega srca.

— Draga moja, prihodnji teden se bova poročila. Ker sva moderna človeka, se ne bova poročila v cerkvi, pač pa na sodišču. Oheci ne bom napravil. Samo dve priči bom povabil na skromen zajtrk. Potem bova daleč odpotovala in bova v Californiji užila medene tedne. O svoji poroki ne bova nikomur sporočila. Poročnih daril ne bom sprejemal razen v cash denarju.

Minil je teden. Res sta se poročila. Poročila sta se v cerkvi po svečani sveti maši. Vršila se je velika svadba, pri kateri je bilo navzočih nad sto ljudi. Stanovnje sta vzela pri nevestini materi. Na poročno potovanje sta se odpeljala v Bronx park. Za poročno darilo sta dobila pet setov črepinj, in ženin se je spoštljivo zahvalil za vsak set posebej.

To je zgodba o samozavesti in neodvisnosti.

Nikdar se toliko ne laže in toliko pretirava kot v dobi volitev.

Vzemimo, da je kandidat molčeč. Njegova stranka pravi, da je pameten, ponosen in pošten. Njegovi nasprotniki zatrjujejo, da je bojača mečva.

Ako je kandidat zgovoren, pravi njegova stranka, da je razborit in vseveden; njegovi nasprotniki pravijo, da je velika politična klepetulja.

Ako je kandidat mož volje in dejanja, pravi njegova stranka, da je mož kristalnega značaja; njegovi nasprotniki pravijo, da je sovražnik demokracije.

Ako je kandidat uslužen in potrpežljiv, pravi njegova stranka, da je veren služabnik naroda; njegovi nasprotniki pravijo, da je igrača v rokah kapitalistov.

Ako je kandidat mlad, pravi njegova stranka, da je dosti obetajoč; njegovi politični nasprotniki zatrjujejo, da je neveden in za usmesi moker smrkavec.

Ako je kandidat star, pravi njegova stranka, da je mož velikih izkušenj; njegovi nasprotniki zatrjujejo, da mu gre ne otročje.

Ako je kandidat pošten, pravi njegova stranka, da je zaupanja vreden in za izvolitev sposoben.

Ako je kandidat pošten, pa pravi njegovi nasprotniki, da je neumen.

In v tem oziru imajo že vsaj deloma prav.

Neki učenjak pravi, da je na druge svetu skoraj ravno tako kot je na tem.

To bo najbrže resnica. Zato se ljudje tudi tako branijo umreti.

Iz Mehike poročajo, da je tam umrl nek moški v starosti 113 let. Iz za svojega desetega leta je pil žganje in kadil tobak.

Ta novica bo služila suhačem kot izborna orožje.

Bogve, kako starost bi dosegel, — bodo rekli, — če bi nikdar ne pokusil nobene pijače. Tako ga je pa pijača spravila s sveta.

Ali ste že slišali, da bi bili kdaj republikanci in demokratje istih misli?

Toda pred temi volitvami so. Republikanci in demokratje zabavljajo skupno čez La Folletta.

Jugoslavanska

Ustanovljena l. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odbor:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 323 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, 1808 E. 22nd Street, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg, 600 Grant Street at Sixth Ave, Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg, cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4222 Washington Street, Denver, Colo.

Parolni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, 310 Stevenson Bldg, Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 780 London Road, N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park Street, Milwaukee, Wis.
JOSEF STERLE, Pine Bluffs, Wyo.
ANTON CELARIC, 558 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajoče se uradnih sadev kakor tudi denarne poljuditve naj se pošiljajo na glavno tajnika. Vse pritožbe naj se pošila na predsednika poročnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišča spricvala naj se pošila na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom na oblihen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Novice iz Slovenije.**Jakob Dimnik umrl.**

Te dni je umrl v Ljubljani solski ravatelj v p. Jakob Dimnik. Na povratku iz Roguške Slatine v Ljubljano, ga je zadela v Zidanem mostu kap. Prepeljali so ga še v Ljubljano, kjer je ponoči izdihnil.

Jakob Dimnik se je rodil leta 1856. v Jaršah pri Ljubljani in se je šolal na gimnaziji in učiteljsku v Ljubljani. Deloval je polnih 45 let po raznih šolah v Sloveniji, med drugimi v Tunjicah pri Kamniku, v Šmarju in na Igu pri Ljubljani, v Trnovem na Notranjskem, v Postojni in Ljubljani. Tu je bil na prvi mestni osnovni šoli na Ledini 22 let solski voditelj, poleg tega pa je vodil še obrtno nadaljevalno šolo za mehanično tehnično obrt in trgovsko gremialno šolo.

Umrli v Ljubljani.

Ivana Zoran, hvarjeva vdova, 81 let; Ana Zupan, zasebnica, 69 let; Umberto de Comelli-Stuckenfeld, kr. italijanski konzularni delegat, 36 let; Ivan Zrimšek, železniški uradnik, 22 let; Antonija Avsee, delavčeva žena, 43 let; Jakob Briški, delavec, 22 let; Marija Klančnik, mestna uboga, 74 let; Julijana Šare, žena želz, nadsprevednika, 48 let.

Naraščanje draginje.

V zadnjih dneh se opaža v Mariboru splošno naraščanje cen, zlasti na živilskem trgu. To pe vkljub temu, da je letošnji pridelek zelo dober.

Samo o tem ni hotel slišati.

59-letni Franc Flere iz Gor. Gradača je navajen na komodno življenje. Noče delati, zato raje prosjači po mestu. Te dni pa je imel smolo, kajti zalotil ga je pri tem stražnik. Pripeljan pred zaslisevalnega uradnika, ni hotel o krivdi ničesar slišati. — "Ko-

likokrat ste že kaznovani?" — ga je vprašal uradnik. — "Oh, tako me želoce boli", — je tožil vsiljivi berač. — "Devetindesetkrat!" — je odgovoril mesto bolnega berača uradnik sam in France Flere je odšel v zapor, da počaka štiridesetkratne obsodbe.

Nesreča.

30. avgusta je padel na državnem mostu čez Dravo na tlaku invalid Ivan Materšek in se tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Nadležen berač in nepridiprav.

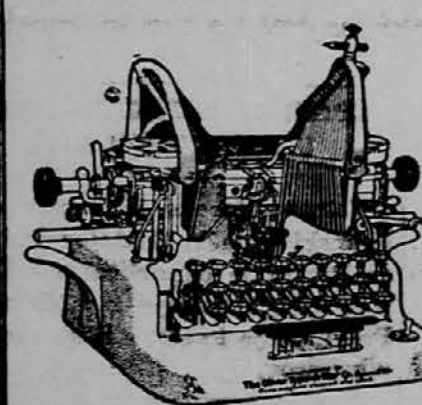
30. avgusta je policiji dobro znani Jurij Videršek iz Ptuja beračil in nadlegoval ljudi po mestu. Prišel je celo v Veliko kavarno. Policija ga je aretirala in poslala nazaj v Ptuj.

Radičevski evangelij

Je prišel pridigati v Ljubljano šofer Ivan Novak iz Zagreba. Repenčil se je okoli 3. zjutraj pred barom in se prepiral z neko orgunarsko družbo. Ker postaja v svojem "apostolstvu" preveč goreč in se je hotel nekaterih lotiti tudi dejanski, ga je naposled stražnik aretirala.

Zopet neurje nad Mariborom.

1. septembra popoldne so se nad Mariborom zopet zgrnili temni oblaki, iz katerih je potem celo popoldne neprestano lilo, bliskalo in strahovito grmel, da so žvenketale šipe po oknih. Nekaj časa se je podil nad Mariborom tak močan veter, da je med nalivom trgal listje, lomil vejevje in odnašal opeke s streh. Vendar to pot ni napravil hujše škode. Bolj je bila oškodovana okolica, kjer je vihar potrgal nezrelo sadje z drejav, v vinogradih pometal z grozljem obložene trse v blatna tla.

Posebna ponudba našim čitateljem!

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20.00

5 strešico za slovenske črke, č, š, ž — \$25.00

'OLIVER' PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite s vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
22 Cortlandt Street New York, N. Y.

Najboljše črtice Ivana Cankarja.

Desetica.

Časih leže človeku mrko in težko na dušo, tiha, nerazložna groza, ki mu vzame vso moč, vso radost, vse zaupanje. Grenkabe vsakdanjega življenja so nenadoma silne, neznosne; oglasi se vest, udari na srce kakor kladivo in vsi grehi do najmanjšega že pozabljene, planejo črni pred oči. Čemu še živeti? Saj se vse, vse, vse izgubljuje... In plaha roka se izteza trepetajoč po roki posestrimi, plaho oko se ozira in išče prijaznega odzdrava.

Ta ura ni sojena samo človeku, ki je bil prehodil dolgo pot in zahtuje smrt in grob. Ob najlepšem jutru dišne mrzlo na dušo, da te lebnje vse misli na tla kakor od kamna. Potrka z železnim prostom ob veselim večeru, v glasni družbi; roka, ki je držala kozarec, omahne, oči se razširijo, smeh oleden na ustnicah... Tudi otrok časih nenadoma sredi tihega igranja zakrči, vztrapeče in se v neznanem strahu oklene matere.

Dvanjst ali trinajst let mi je bilo; hodil sem v tretji razred realke. Nekega jesenskega jutra sem se rano vzdramil; danilo se je komaj, v izbi je bil somrak. Velika je bila izba, ali vendar se mi je zdela tisto jutro ozka in tesna. Vsa natlačena in nametana, kakor ob selitvi. Ztiri postelje so stale ob stenah, med njimi police za knjige, veliki leseni kovčegi, skrinjke podobni, omare za obleko, na sredini ogromna miza, s knjigami in zvezki pokrita; vse to je dobilo v somraku čudne, popačene, nekako sovrane oblike in je napravilo vtis nepopisne revščine in žalosti. Na ostalih posteljah so ležali moji tovariši; vsi so se spali trdno jutranje spanje; lica vroča, puhtča, usta napol odprta. Starejši so bili od mene; že drugo leto smo stanovali in spali eni izbi, pa jim nisem bil pravi tovarš. Gledali so me postrani, sam ne vem zakaj. Kmečki sinovi so bili krepki, glasni, veseli, v meni pa je bilo, nekje čisto na dnu, nekaj grenkega in pustega, kar se je morda povedoma razodevali tudi v besedi in v očeh.

Na okna je potrkaval dež, čisto potihoma, kakor z mehkiimi prsti; lilo je že teden dni v dolgih, tenkih curkih; tisti dež, ki napravi človeka otožnega, topega, mu zastra vse vesele podobe in mu pokaze druge, neznane, v sive halje zavite. V izbi je bil vzduh težak in zatohel; dišalo je kakor po ostankih slabe večerje, po dežju, po neumutih, potnih telesih, po strupeni sapi bolnikov.

Vse to sem videl in občutil v enem samem trenutku; in vsega me je presunila grenka, neumljena bolest. Ta težki, strupeni sopuh v izbi mi je bil nenadoma kakor podoba in znamenje mojega življenja. Vsega življenja, od prvih žalostnih spominov pa do konca, da le v brezupno prihodnost, ki sem jo videl razločno pred seboj. Tako me je bilo groza, da sem si komaj upal dihati; ležal sem čisto mirno oči široko uprte v somrak. Bilo je kakor v sanjah, ko človek v enem samemu hipu prebije leta in desetletja — ena sama podoba je, v enem samem okvirju, a hie je tisočero, bele oči strme trdo, kakor iz večnosti. Vse grenke hure se vračajo in devetkrat hujše jih občuti srce v spominu, nego jih je občutilo prvokrat. Daleč gre spomin, vse zastore odgrne. Spominjal sem se dogodkov, ki so se vršili, ko sem bil komaj dobro shodil in so me še oblačili v dolgo neokretno krilce. Povrnili so se večeri, ki nisem zaspal z objokanimi očmi; povrnili so se jutra, ko sem se vzdramil in nisem odprl oči, da bi ne videl dneva, da bi ga nikoli več ne videl. Malodušnost se je prekila v obup, v nemo grozo pred življenjem, v spoznanje, da drži pot nevarnega nizu, v brezupno grobo, bočno, in da ni očitve. Ne jekni in nisem mogel, ne zastokati; tiščalo mi je vso zunanost v eno silo. Gospodinja je stopila v izbo.

"Fantje, kvišku!"

Velika je bila in debela, v lica zabuhla; bal sem se je kakor nečesa stvarnega, zlohotnega; in ona je to najbrž vedela. Ker me tudi sama ni imela rada. Tisto jutro pa mi je bila še strašnejša, ogromna kakor gora, temna in tuja; vztrpetal sem, ki me je ošvignila z malimi sivimi očmi; in vstal sem hitro.

Zeblo me je, ko sem se oblačil; in lačen sem bil; zajutrnica nisem imel, drugi trije so ga imeli; iz kuhinje je prijetno dišalo po kavi. Doma sem pravil, da mi dajejo jutranjo kavo tam nekje na šentpeterski cesti, pa mi bilo res; grenko in čudno se mi je storilo, ko sem ugledal na mizi velike in polne skodelice, iz katerih se je sladko in toplo kadilo; poleg vsake skodelice je bil kos belega kruha, skorja rumena, lepo zapečena, da bi zahrustala med zobmi.

"Kaj bi zdaj in kam bi?" sem pomislil. Doma nisem mogel ostati in bi tudi ne bil maral; rajši v mrtvašnico o polnoči. Na okno je tiho potrkaval dež; če bi hodil po ulicah le pol ure, bo premočen do kože in vsi bi vedeli kako in kaj. Šole pa je bilo strah; učenje mi ni delalo skrbi, ali vse mi je bilo tam tuje, neprijazno; stal sem pred učiteljem kakor razbojnik pred sodnikom.

S knjigami pod pazduho sem stopil na ulico. Koj mi je stopila vraga v čevlje in stresel me je mrz. Dež mi je prišil v lice, knjige sem skrčil pod suknjico. Ulice so bile žalostne, sive, vse živo, hise, ljudje, misli, ves svet; tlak je bil spolzek, po cestah so se nabirale in prelivala velike luže; če je šel voz mimo, je skropilo na obe strani in ljudje so se umikali; neba ni bilo, do mokrih streh je visela siva megla. Ljudje, ki sem jih srečaval, so bili vsi mrki, neprijazni, kakor da bi skrivali za čelom temne misli, nekepe skrbi; hiteli so mimo, vsi so gledali v tla.

Nišem šel naravnost proti šoli, prezgodaj je še bilo. Hodil sem po ulicah, gledal pa nisem nikamor, ničesar nisem iskal. Časih je zadušilo iz odprte pekarnice po gorkih, svežih žemljah, po tistih zlotorenjih; zahrustala enkrat, pa je ni. Dežilo je tiho; iz cevi ob oglinih je curljalo, luže so rasle, prepregale so ceste od tlaka do tlaka; kakor sem stopil, je začimčilo in voda mi je brizgala v čevlji že iznad prstov.

Šolsko postopje je bilo zelo visoko in zelo gosposko; bil sem pred njim kakor berač pred gradom. Okna so gledala mrko in strogo kakor učitelji. Ko sem stopil v vežo, sem povsili glavo in hudo mi je bilo. Tako bi človek stopil v sovranski hram, roke zvezane na hrbtni, ves obog in pomazan. Noge so mi bile težke, šel sem počasi po stopnicah, vpognjen, kakor hodijo starej.

V šolski sobi je bilo zelo toplo; ali dišalo je tuje neprijetno. Bog sam vedi kakor po besedi: "Ruhal!" Ko je človek ugledal se redno in skrbno razvrščene klopi, naenkrat ni bil več človek, temveč učence in številka v razredni knjigi. Bolest ti kljuje v srce, ti bije na tilnik, ti pa premišljuj, kedaj da je bil rojen Klopstock.

Nič nisem vedel, kateri učitelj je bil in kaj je govoril; ves čas je bila ena sama misel v meni: "Bodi, konec, saj ni nič; neha!" Poleg mene je sedel moč debeli tovariš, sin ljubljanskega krčmarja, in je neprestano jedel. Skrival se je za široki hrbet svojega prednika in je jedel. Okrogel, zahtoval, je imel in hudobne, skope oči; tolste roke so bile zmirom mastne, ker je jedel, jedel. Meni je bilo v prsih suho in prazno, jezik mi je bil trd.

Ob desetih, ob uri počitka so vstali vsi, da bi si šli kupit klobasice v vratarju ali prebegat se po dvorišču. Jaz nisem vedel kam. Grabi, lo me je na srce, da sem sam, čisto

ANGLEŠKA ARISTOKRATA

Na shki vidite vojvodo in vojvodinjo iz Westminstera, ki sta se naveličala drug drugega ter se hočeta ločiti. Oba sta navdušena igralca tenisa.

Novi Čaruga.

Sam. Najrajši bi bil zaklical, kakor sem bil otrok: "Bog, daj mi umreti!"

Prišel je tovariš in je rekel: — "Ti, zate je pismo."

Res je bilo na deski napisano moje ime. Šel sem, stavec, s težkimi, trudnimi koraki k vratarju.

Ko sem pismo dobil, so se mi roke tresle in skrčil sem se k oknu, da bi ne videla tega svetega pisma nobeno nevedno oko. Črke velike, ljubne, neokretne so razodevale mateno roko. Odpiral sem počasi, in čisto čudno, veselo in težko mi je bilo pri srcu. Tam so bile spet iste velike, težke, neokretne črke: "Ljubi sin!" Zakaj mati se je bila šele od nas otrok naučila pisati; zato da bi je ne bilo sram. Ko sem razgrnil pismo, je zaklenketalo na tleh; sklonil sem se in sem pobral; desetica je bila.

Tista tenka, ogoljena srebrna desetica, ki jih že zlatnari ni več. Ko sem jo vzel v roko, me je obšlo kakor milost božja. Vse je vztrpetalo, vzplapolalo v meni, vzdignila me kvišku, kakor v plamenu ljubezni. Videl sem tisto ljuho, velo, trepetajočo roko, ki je držala med prsti poslednjo desetico ter jo naposled spustila v pismo. Zakaj desetica je bila poslednja, to sem vedel, kakor da je bilo na nji sami napisano.

Skril sem se čisto v kot, da bi me nihče ne videl. Iz srca, iz prsi, iz vsega telesa mi je planil jok, stresel me kakor v vročici. Ali ko sem se vračal po stopnicah v šolsko izbo, je bilo v meni svetlo, svetlo. Iz daljave je videla mati mojo bolest in se je smehljaje ozrla name, kakor se ozre samo ljubo solnce. In glej, čudo nebesko — res so se bili razmeknili oblaki in veselo solnce je zasijalo skozi okno.

Materi ni več, tistih starih desetice tudi ne, in dnevi so zdaj mračni in pusti vse do noči.

Jezuitski general na Španskem.

Pariški listi poročajo iz Madrida, da obišče jezuitski general (črni papež) pater Ledochowski v tekočem mesecu jezuitske zavode na Španskem. Generala Ledochowskega sprejme tudi kralj Alfonso, ki je pravzaprav povabil patra, da pride na Špansko. Ko je nastopil španski diktator De Rivera ter potlačil ustavo in pričel vladati z vso srednjeveško inkvizicijsko robotostjo proti ljudstvu, so bili jezuitje v Barceloni vsi iz sebe zbog veselja nad novo vladno. Diktatorja De Rivera so nato naravnost podžgali, naj vztraja in vlada kakor je pričel.

Jezuitski general Ledochowski se hoče diktatorju zahvaliti, ker je jezuitske zavode opustil različnih davščin. Jezuitje pravijo, da ako bi ne bil zmagal De Rivera, bi prišlo na boben okoli 200 jezuitskih konventov z vso vsebino. Seveda tako hudo v resnici ni, temveč so poročila jezuitov prav po jezuitsko zavita.

Značilno pa je dejstvo, kako stoje povsodi sveti jezuiti na strani okrutnikov in tlačiteljev ljudstva. Po njih se ravna tudi vsa ostala politikujoča katoliška duhovščina čimrno sveto.

Par koristnih nasvetov.

Kako pripraviti pripaljene jedi užitne.

Največji strah pozroča gospodinjam v kuhinji, ako se jed pripali, kar se sem in tja kljub vsej previdnosti pripeti. Jodi postanejo neužitne in spravijo hišnega gospodarja pri mizi v zelo slabo voljo. V tolažbo našim kuharicam moramo poudariti, da tako pokvarjene jedi niso še vse izgubljene, kakor mislijo v prvem hipu.

Zelo rado se pripali mleko in z njim pripravljena jedila. Da obvaruje mleko pripaljenja, ga ne vlij nikdar v suho posodo, ki jo pristavi k ognju, temveč jo preje vedno izplakni z mrzlo vodo. Ako se ti zapali mlečna juha, jo hitro prelij v drugo posodo, ki si jo tudi preje izplakni z vodo, oljem in malo vode ter počasi prilij juni dve mali žličici ruma ali konjaka in jo kuhaj še par minut.

Pripaljeno sočivje je užitno, ako ga takoj pretreseš v drugo posodo, pri čemur moraš paziti, da ne pride zraven kaj pripaljenega. Kuhaj naprej z dodatkom čebule ali kruhove skorje še četrte ure in napravi sveže prežganje.

Stročji fižol, ki se zelo rad prismodi, pretresi na sito, pristavi ga nato v čisti, vreli vodi zopet na ogenj ter mu dodaj malo sladkorja.

Pri zasmojeni pečenki poreži vse prižgano, odstrani namako, deni meso v vrelo vodo in ga kuhaj v njej deset minut. Nato dlij vodo, nasoli in popopravi meso ter ga praži z maslom in mesno juho dalje, končno prilij malo vina ali kisle smetane.

Pogače ujeze gospodinje, ako se preveč temno zapeko ali na nekaterih krajih celo pripalijo. To lahko popraviš. Vzem fino strga-

lo in drgni z njim toliko časa pogučo, dokler ne dobi zaželjene barve, nato jo potresi s sladkorjem. Ako tako pogučo postaviš na mizo, bo vsak gost občudoval njeno krasno barvo. Isto stori tudi s tortami, predno jih glaziraš.

Paradižniki pripravljene po laškem načinu.

Še trde, rdeče paradižnike razpolovi. S srebrno žličko poberi iz posameznih predelov peške in rmenkasti zdrvi okoli njih. Položi jih lepo v kozice drugega poleg drugega. V nastale jamice, pa nasuaj nađev, ki so ga pripravila iz krušnih drobtin, malo zdrobljenega česna, soli, popra in sesekljanege zelegera peteršilja. Polij z oljem in malo vode ter počasi praži.

Paradižnikova polivka.

Skuhaj 3 do 4 paradižnike na goveji juho. Razgrej za pol jajca masla ter deni vanj žličico sladkorja. Ko požene rumene penne, naredi iz dveh žlic moke ledormeno prežganje, vanj pretlači paradižnike z juho vred. Če hočeš sladko, prideni še malo sladkorja in eno nageljnovo žilico za okus.

Paprika v kislu.

Paprike se pripravljajo za zimno najenostavneje od vsega sočivja ter se nikoli ne pokvari, če so nepoškodovane vložene v kis, zato jih je treba dobro pregledati, umiti, lepo v vrsti in tesno nalagati v steklenico, zaliti z jesirom in zavezati s pergamentom. Ker pa cele paprike zavzamejo preveč prostora, zato jih nekatere gospodinje konservirajo narezane kot zeljnato salato. V

ta namen odrežejo papriki pri peclju pokrovek, iztrebijo vsa semena ter režejo za pol prsta na široko papriko po čez. S to narezano papriko dobro napolnijo steklenice in zalijejo z jesirom ter zavežejo.

Prav dobro vkuhanes češplje.

Olupi češplje, odstrani peške, razpolovi jih in vlož v srebrno žlico v kozarec. Skuhaj na debelo sladkor, primešaj naposled nekoliko salicila in deni sladkor, vroče češplje. Kozarec takoj zaveži in jih pusti nekoliko dni na prav vročem solneu.

Šparglji iz buče.

Za to jed uporabiš lahko vsako jedilno bučo. Lepo jo olup, zreži na dolge, kakor špargelj debele rezine, položi jih v vrelo slano vodo in skuhaj napol mehko. Zlož jih na gorak krožnik, potresi s kruhovimi drobtinami in zabeli z maslom.

Nove češke naselbine v inozemstvu.

Dr. Žurek, češki duhovnik, ki obiskuje češke naselbine, v tujini, je nedavno tega prepotoval Besarabijo, kjer je našel dvanajst precej velikih čeških naselbin, o katerih se doslej doma ni ničesar vedelo. Rečene češke naselbine so dobro urejene in so do današnjih dni popolnoma ohranile češki jezik in navade. A tudi v Volinji je naletel dr. Žurek na nove, doslej neznane češke vasi. Češke naselbine so tudi v Porurju, ki so pa v mlajših generacijah že precej germanizirane. Otroci čeških delavcev v Porurju ne umejo češkega jezika skoraj nič več.

Sprejeli smo sledeče knjige ter jih prodajamo po znižani ceni.

- Nova velika arabaka sanjska knjiga.** — Vsebuje 300 strani 1.50
- Nova velika sanjska knjiga** ..... .90
- Sanjska knjiga, srednja** ..... .35
- Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod** ..... .70
- Kako postanemo stari? Vodilo po katerem se doseže najvišja starost** ..... .50
- Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar** .... .75
- Spretna kuharica. Nova velika kuharska knjiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. Trdo vezana** 1.45
- Slovensko-angleška slovnica.** — Vsebuje slovnico, slovensko-angleški slovar in kako se postane ameriški državljani. Trdo v platno vezana 1.50
- Gozdovnik. Povest iz ameriškega življenja.** — 1. in 2. zvezek ..... 1.—
- Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, od 1914 — 1918.** 1.25
- Robinson, povest** ..... .65
- Šin medvedjega lovca. Potopisni roman** ..... .80
- Rinaldo Rinaldini** ..... .50
- Sveta Genovefa** ..... .50
- Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu** ..... .25
- Čarovnica starega gradu** ..... .25
- Hitri računar ali Praktični računar** ..... .75
- Slovenska kuharica, (Kalinšek). Z mnogimi slikami v besedilu, vsebuje 668 strani, trdo v platno vezano** ..... 5.—
- Amerika in Amerikanci. Popis slovenskih naselbin v Ameriki. Trdo v platno vezano** ..... 3.—
- Narodni sklad za klavir. Zbirka slovenskih narodnih pesmi** ..... .90
- Pesmarica Glasbene Matice. Zbori za štiri moške glave. Vsebuje 103 najboljših slovenskih pesmi** 2.50
- (K naročilu priložite pokritje v znamkali ali M. O.)

Knjige Vam pošljemo poštne prepla.

Slovenic Publishing Company

32 Cortlandt Street New York, N. Y.

POTREBUJE SE 50 MOŽ.

za delati kemikalna drva; \$1.50 od klafre. Dober les. — Clawson Chemical Company, Ridgway, Pa. (2x 17, 18)

